

ZALAKAROS VÁROS

POLGÁRMESTERE

ELŐTERJESZTÉS

Zalakaros Város Önkormányzat Képviselő-testülete

2025. április 8-i ülésére

Napirendi pont címe: Zalakaros „település fája” típusának kiválasztása

Készítette: Biczó Tamás ügyvezető

Egyeztetve: Czirákiné Pakulár Judit polgármesterrel:

Tárgyalja: Pénzügyi és Igazgatási Bizottság

Pénzügyi fedezet: Pénzügyi fedezet biztosítása nem szükséges.

Vlasicsné Fischl Timea
pénzügyi osztályvezető

Az előterjesztés és a határozati javaslat törvényességi szempontból megfelel.

Tulok Anett
jegyző

Előterjesztés Zalakaros Város Önkormányzat Képviselő-testületének 2025. április 08-i ülésére

Napirend címe: Zalakaros „település fája” típusának kiválasztása

Az előterjesztést készítette: Biczó Tamás, Karos Park Kft ügyvezető

Tisztelt Képviselő-testület!

Zalakaros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 39/2025. (II.13.) számú határozata elfogadásával arról döntött, hogy szakértők bevonásával kerüljön kiválasztásra a „település fája” típusa és erre vonatkozóan készüljön javaslat a Képviselő-testület soron következő ülése elé, mely feladatra a Karos-Park Kft. került felkérésre.

A fentiek alapján a javaslat az előterjesztés melléklete szerinti elkészült.

A Karos – Park Kft, mint a közterületi zöldfelületek fenntartója az alábbi fafajokat javasolja település fájának:

1. Nagylevelű hársfa - *Tilia platyphyllos*,
2. Tulipánfa – *Liriodendron tulipifera*,
3. Japán díszcsereesznyefa – *Prunus serulata* 'Kanzan',
4. Fésűs mocsárciprus – *Taxodium distichum*,
5. Gömb cseplezsmeggy - *Prunus fruticosa* 'Globosa'
6. Lucfenyőfa – *Picea abies*
7. Atlasz cédrus – *Cedrus atlantica*.

A javaslatban részletesen bemutatásra kerülnek az egyes fajok jellemzői.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést tárgyalja meg és döntsön az alábbi határozati javaslat elfogadásáról.

Határozati javaslat:

Zalakaros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a „település fája” típusának afafajtát választja meg.

Határidő: azonnal

Felelős: Czirákiné Pakulár Judit polgármester

Zalakaros, 2025. március 27.

Czirákiné Pakulár Judit
polgármester

Javaslatok a Képviselő – testület 39/2025. (II.13.) sz. határozata alapján a 'település fája' típusára:

Zalakaros nemzetközileg elismert gyógyüdülőhely. A gyógyvíz és a fürdő szolgáltatásai mellett a település és környezetének természeti értékei, komoly vonzerőt jelentenek az ide látogatók számára.

Településünk jelmondata: Meríts erőt a természet csodáiból! mely a gyógyvíz és a természeti kincsek harmóniájának együttesére utal. Zalakaros flórájára az atlanti – mediterrán (alpi – balkáni és szubmediterrán) éghajlati hatás a jellemző.

A Karos – Park Kft, mint a közterületi zöldfelületek fenntartója az alábbi fafajokat javasolja település fájának:

1. Nagylevelű hársfa - *Tilia platyphyllos*,
2. Tulipánfa – *Liriodendron tulipifera*,
3. Japán díszcseresznye - *Prunus serulata* 'Kanzan',
4. Fésűs mocsárciprus – *Taxodium distichum*,
5. Gömb csepleszmegegy - *Prunus fruticosa* 'Globosa'
6. Lucfenyőfa – *Picea abies*
7. Atlasz cédrus – *Cedrus atlantica*.

1. Nagylevelű hársfa - *Tilia platyphyllos*

Településünk egyik legidősebb fája az Ótemplomnál lévő nagylevelű hársfa (*Tilia platyphyllos*). A Szent Anna templom az Ófaluban található, helyén már a 13. sz.-ban is állt templom. A templomot 1866-ban közköltségen építették fel, régi parasztházak és kőkereszt tövébe. Az Ótemplom mellé ültetett hársfák a mai napig magasodnak a templom fölé.

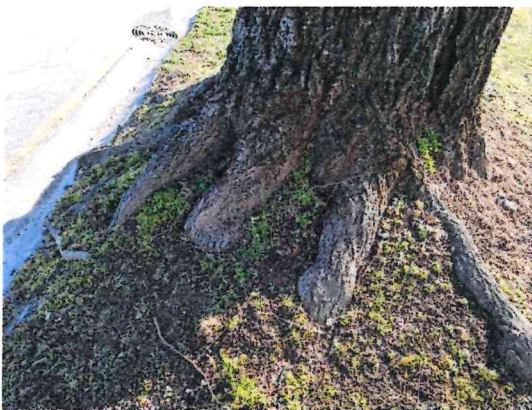

1. kép Ótemplom hársfa

A nagylevelű hársfa hazája Európa, a Kaukázus, Kis – Ázsia. Magyarországon honos, főleg a Magyar – középhegység és Dél – Dunántúl északi lejtőin, szurdokvölgyekben, hárs – kőrises, gyertyános – tölgyes erdőkben él. A környékünkön is nagy területet hódított meg ez a faj, így nem csoda, hogy ez került a templom mellé. A nagylevelű hárs nem a dombságok, inkább a hegyvidékek növénye, így igen kedvére való ez a talaj, ahol nagy kort képes megélni.

A nagylevelű hársfa hatalmas termetű, akár 25 – 40 m magasra, 20 -25 m szélesre is megnő. Nagyon hosszú életű, hazánkban 500 évet is megérő, idős korában terebélyes, kissé széteső koronájú fa, nagy üdező levelekkel. Külön értéke, hogy kellemes illatú, jól mézeli virágait a hazai hársak közül a legkorábban hozza.

A fa jó állapotban van. Gyökere ép, egészséges, erősen tartja, annak ellenére, hogy a gyökere meg lett bolygatva a kerékpárút építése során. Törzsén található ágcsonkot a sebszövet igyekezett benőni, de még képes a táplálékot közvetíteni. Koronája hatalmas és csodálatos. Szép ágrendszere, egészséges, zöld lombtömege uralja a környéket.

Ótemplom hársfa kapaszkodó gyökerei

A talajfelszínen futó erős, vastag gyökerei belemarkolnak a földbe, mint egy polip karjai támasszák a hársfát, és nem engedik teljesen lekoptatni a rézsút. Gyökereit mintha kifeszítették volna, palástként terülnek szét a földön.

2.Tulipánfa – *Liriodendron tulipifera*

Zalakaros belvárosában, az Arborétumban, a Székelykapu mellett magasodik két darab ritkaságszámba menő díszfa, az amerikai tulipánfa, amely nem keverendő össze a köznyelvben magnóliaként ismert 'tulipánfával'.

2.1.kép tulipánfa virága (Liriodendron tulipifera)

A tulipánfa botanikai különlegességnek számít. Mintegy 300 éve ültetik Európában. A nemzetség neve a 'lyra' alakú leveleire (a görög „leirion” – Lily és a „dendron” – fa – szóból tevődik össze), fajneve tulipánszerű virágjára utal. Hazája Észak – Amerika keleti része, ahol Indiana, Kentucky, Tennessee államok hivatalos fája. Hazájában 40 – 50 m-t is eléri. Az indiánok kenut vájta a törzséből, ill. kergét és a gyökerei keserű tonikkivonatát szívserkentőnek alkalmazták.

Nálunk 20 – 30 m-re növvő, terebélyes koronájú fa. A hat szirmú, kívül zöldessárga, belül aranyárga virágok közlőről igen mutatósak, mivel azonban a teljes kilombosodás után nyílnak, a magas koronában alig észrevehetőek. Levelei 7 – 15 cm hosszúak és szélesek, 3 karúak, a középső karéj csúcsa hiányzik.

Ez a külhoni fa kb. 60 - 65 éve díszíti aranyárga őszi lombszínével az Arborétumot. Egyre közkedveltebb nagyra növvő díszfa, melyet szokatlan formájú, ősszel aranyárgára, majd barnára színeződő leveleiért ültetnek. Virágozni későn, 15 – 20 éves korában kezd.

Őshazájában nagyon tisztelték a tulipánfát a magassága miatt, valamint jelképesen a földet az éggel összekötő világfa típusának tekintették. Magyarországon Vas vármegye büszkélkedhet hatalmas egzotikus tulipánfával, az ivánci óriás törzskörméretét dr. Pósfai György 2015-ben hat méteresre mérte.

2.2.kép tulipánfa (az Arborétumban márciusban ill. lombos állapotban)

3. Japán díszcseresznyefa – *Prunus serulata* 'Kanzan'

A cseresznyefa jellemzően áprilisban virágzik, így elsősorban a tavaszt és az újjászületést szimbolizálja. A hagyomány szerint, akire ráhullik egy cseresznyevirág, annak

nagy szerencsében lesz része. Rövid ideig tartó virágzása miatt azonban egyúttal az elmúlást is jelképezi – ennek ellenére manapság inkább a pozitív jelentése kerül előtérbe.

A cseresznyevirág Japán nemzeti jelképe és a japán identitás része; a cseresznyevirágzást, a japánok a tavasz visszavonhatatlan eljövetelének tekintik. Olyannyira fontos növény a szigetországban, hogy saját ünnepe is van, mégpedig a japán tavaszi cseresznyevirág ünnep.

Hajtásai nyáron sötétzölddé válnak, ősszel pedig sárga és narancsszínben ragyognak.

Tavaszi virágpompája, őszi lomb színe miatt felülmúlhatatlan az utcák, sorfák, parkok díszfái közül. A Termál úton a rézsűhöz ültetett fák alatt kerékpározva szemet gyönyörködtető tulipánágyás szegélyezi az utunkat.

3.1. kép Prunus serrulata 'Kanzan' teljes virágpompában

A Prunus serrulata 'Kanzan' az egyik legkedveltebb japán díszcseresznye fajta, amely tavasszal lenyűgöző, rózsaszín, telt virágpompával díszíti Zalakarost. Kifejlett magassága elérheti a 6-8 métert, szélessége pedig 5-6 méter között alakul. Karcsúbb fiatal korban, de idősebb korára széles, kehely formájú koronát nevel, amely dúsan borul virágba tavasszal. Nemcsak virágzáskor látványos, hanem év közben is dekoratív, hiszen bronzos árnyalatú a levele.

3.2.kép Tavaszi tulipánhagymás szalagágyással teljes virágpompában a Termál úton

4. Fésűs mocsárciprus – *Taxodium distichum*

Őshazája Észak-Amerika délkeleti része, Európa harmadkori barnaszéntelegei az akkori mocsárciprus erdők hírmondói.

Magyarországon az alig néhány lombhullató tűlevelű faj egyike. 30-40 méterre nő, fiatalon karcsú koronájú, később szélesen elterebélyesedő, kúpos díszfa.

Zalakaros mediterrán jellegű mikroklímája kedvez az egzotikus fajoknak. Az Arborétumban a híd mellett, az árok partján tör az ég felé két fiatal, sudaras mocsárciprusfa.

4.kép mocsárciprus lombos állapotban, ill. az Arborétumban télen

Világoszöld lombja puha, ősszel sárgára, gyönyörű rozsdavörösre színeződik, majd leveleit a rövidhajtásokkal együtt hullatja le. Porzós barkái nyár végén jelennek meg, és egész télen a fán csüngenek, októberben érő toboza kicsi, gömbölyded, megérése után széthullik. Ideális körülmények között, vizes, mocsaras helyeken különleges légzőgyökereket fejleszt.

Magyarországon dísfának sokfelé ültetik, szép, légzőgyökeres példányait Vácrátóton találjuk.

5. Gömb csepleszmegegy - *Prunus fruticosa* 'Globosa'

A csepleszmegegy kelet-európai elterjedésű, sztyeppeken, déli fekvésű domboldalakon előforduló dísnövény. A csepleszmegegy egyébként egy lombhullató cserje, ezt a cserjét oltják rá egy magas törzsre és így születtek meg a gömb csepleszmegegy fa.

A fasor különleges, bensőséges hangulatot teremt Zalakaroson a Hegyalja utcában. Jó ránézni, tökéletes formája gyönyörködteti, megnyugtatja a szemet. A város minden évben részt vesz a Virágos Magyarország környezetszépítő versenyben, ahol a fasor a bemutató séta részét képezi, mivel országos szinten is egyedi ilyen látványos, egészséges és természetes növekedésű gömb csepleszmegegy fasor.

5. kép Hegyalja utcai gömb csepleszmegegy fasor

A gömb csepleszmegegy (*Prunus fruticosa* 'Globosa') egy nagyon szép, szabályos gömb formájú fa. Magassága 4 - 6 m, szélessége 2 -3 m, a teljes méretét 10 – 15 év alatt éri el. Viszonylag lassan nő (évi 15-25 cm). Díszítőértéke magas, egyrészt a hihetetlenül szabályos gömb formája miatt, másrészt a tavaszi virágzása, harmadrészt az őszi levélszíne miatt.

6 .Lucfenyőfa – *Picea abies*

Zalakaroson a köztemetőben az Ótemető részen, a bejáratától induló sétány két oldalán álló helyi védelem alatt lévő lucfenyő fasor.

A lucfenyő Közép – Európában az egyik leggyakoribb faj, az Alpok és a Kárpátok őshonos fenyőfája. Hazánkban őshonossága vitatott. Kifejlett példányai 20–60 méter magasak is lehetnek, felismerhetők kúp alakú koronájukról, csavarodó ágaikról. Gyökérzete sekély, szétterülő. Vékony kérge pikkelyes. Ágai örvökben állnak, idősebb korban földig hajolnak.

6.1.kép Magányos lucfenyőfa a temetőben

A temetőben lévő idős fásor életkorát 70 évesnél is többre becsülik, melyeknek törzsátmérője 50 – 70 cm. Számos madárfajnak fészkelőhelye, költő – és táplálkozási helye.

6.2. kép Ótemetői fenyőfa fasor

7. Atlasz cédrus – *Cedrus atlantica*

Zalakaros egyik látványosabb központi tere, a Dísz tér, mely számos rendezvénynek és koncertnek adott otthont. A kiépített sétány mellett elhelyezett padokon egyszerűen kényelembe helyezhetjük magunkat és élvezhetjük az élénk tároló pompás atlaszcédrus fasor látványát.

7.1. kép Dísz téren lévő Cédrus fasor

Észak – Amerikában, az Atlasz hegységben honos örökzöld díszfa 30 – 40 méter magasságot is elérheti hazájában. Nálunk nem nő ilyen nagyra, magassága 15-20 méter, szélessége 6-10 méter. A cédrusok a fenyőfélék között egyedülálló módon ősszel virágoznak. Rendkívül hosszú életű növény, amely nem ritkán 2-3000 évig is él.

Nagy a díszítőértéke egzotikus megjelenése, mellyel a parkoknak mediterrán hangulatot kölcsönöz.

Koronája fiatal korában kúpos vagy ernyő alakú, az idősebb fáké szabálytalan. Ágai többé-kevésbé vízszintesen nőnek; az idősebb példányok ágai messze szétterülnek, a végük lehajlik.

7.2.kép Magányos Cedrus atlantica a Dísz téren

A fenséges és lenyűgöző formájú kék atlasz cédrus tűlevelei acélkék, hideg kék-zöld színűek.

Megkülönböztetett tisztelet övezi ezt a növényfajt, ami onnan eredhet, hogy az európai civilizáció bölcsőjének tekinthető Közel-Kelet egyik legfontosabb fafajtája a libanoni cédrus volt. Tartósságát és különlegességét pedig az örökkévalósággal azonosították.

A szakmai javaslatot készítette:

Kálovics Andrea
Kertészmérnök
Karos-Park Kft.

Biczó Tamás
ügyvezető
Karos-Park Kft.

Zalakaros, 2025. március 27.